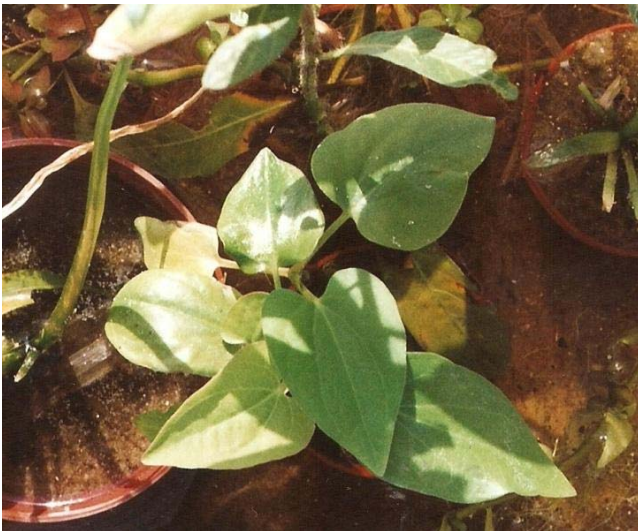

Leids Plantje als opportunistische xerofyt?

Door : Fred Fleminks

Leidse Plantje (*Saururus cernuus* of *chinensis*) is een welbekende moerasplant die sinds de jaren '50 furore heeft gemaakt in Hollandse aquaria. Het haast romantische verhaal van de ontdekking in Leidse aquaria speelt daar waarschijnlijk ook een rol in.

Zelf heb ik Leidse plantjes in onverwarmde aquaria en paludaria. Ook in de tuinvijver doen ze het zomer en winter heel goed. Merkwaardigerwijs hebben ze daar nog niet gebloeid. Ik heb ze ook in een plantenbak van 40x15x15 op een balkon op het Zuidwesten, in gezelschap van andere moerasplanten zoals *Ludwigia repens* en de hoepelroknarcis *Narcissus bulbocodium*. In een dergelijk bakje ontstaat dan haast onvermijdelijk een pitrusplantage (*Juncus effusus?*). In de loop van de zomer van 2009 is er een scheur in deze plantenbak ontstaan die ik verder negeerde want door regelmatig water geven bleef de boel vochtig genoeg. In de loop van de winter 2009-2010 ben ik die hele bak vergeten, ook omdat mijn winterharde exotische succulenten op datzelfde balkon dan ook heel goed op zichzelf kunnen passen. Deze winter was lang en koud, met temperaturen tot -10°C, zeker op het onbeschutte balkon in de wind.

Saururus cernuus - Leidse Plant

In de lente, toen het groeiseizoen weer begon, vond ik de bak volledig uitgedroogd terug. De inhoud was kurkdroog gemummificeerd en vederlicht. Ik besloot dit broodje grond op de groenhoop te gooien tot ik een paar wortelstokken, waarschijnlijk van Leids plantje, zag zitten. Deze plantenresten waren niet op normale spanning, maar wat slapjes verlept.

Bovengrondse delen en resten van andere planten behalve pitrus heb ik niet gevonden. Ik heb de wortelstokken uitgerepareerd uit de keihard opgedroogde grondmassa (half zand, half potgrond met heel veel wortels), opgepot in kleine potjes met speelzand en in 10 cm diep onverwarmd water gezet. Een van de wortelstokken liep uit alsof er niets aan de hand was en bleek inderdaad een Leids plantje.

Dit geeft te denken. In het verleden ben ik nogal snel geweest om van (al dan niet gedeeltelijk) verdroogde aquariumplantenresten te denken: "Dat is morsdood, weg ermee". Nu twijfel ik er aan, was dat misschien niet erg voorbarig? Verder geeft het me te denken over de natuurlijke biotoop van *Saururus*. In het oosten van Noord-Amerika en het oosten van China kan het venijnig koud zijn in de winter. Van langdurige droge periodes is mij niets bekend. Mogelijk is *Saururus* in de natuurlijke biotoop ook bestand tegen langdurige periodes van droogte en gebruikt de plant die eigenschap om ondergronds te overleven waar andere water- of moerasplanten het moeten laten afweten?

Tekst en foto: Fred Fleminks

Er zijn twee soorten, nl. *Saururus cernuus* en *Saururus chinensis* waarbij er altijd vanuit wordt gegaan dat het echte Leidse plantje *Saururus cernuus* is, dit vanwege de bloeiwijze. (red.)

© Werkgroep aquatische planten – krant 169

